

Rammenotat om direktiv 2002/91/EC, av 16.12.2002, Direktiv om bygningers energibruk "Bygningsdirektivet"

1. Bakgrunn og status

Direktiv 2002/91/EC om bygningers energibruk ble vedtatt av EUs råd og Europaparlamentet den 16.12.2002. Direktivet ble vedtatt i EØS-komiteen med forbehold om Stortingets samtykke den 23.04.2004. Stortinget vedtok å slutte seg til EØS-komiteens beslutning den 30.11.2004, jf, Innst. S. nr 45. (2004-2005), St. prp. nr. 79 (2003-2004).

Direktivet er hjemlet i artikkel 175 i EU-traktaten om miljøtiltak og har som formål å forbedre bygningers energibruk. Direktivet er vurdert som EØS-relevant. Bakgrunnen for direktivet er at det finnes et betydelig potensiale for energieffektivisering i bygningssektoren som kan bidra til reduserte utslipp av klimagasser og økt forsyningssikkerhet.

Direktivet gir et felles rammeverk for å fremme mer energieffektive bygninger innen EU/EØS, og tar høyde for klimatiske og nasjonale (lokale) variasjoner. Direktivet består av følgende fire hovedelementer:

- Felles metode for kalkulasjon av bygningers energibruk (**artikkel 3**).
- Definerte nasjonale energikrav for nye bygg og bygninger som renoveres, gitt visse unntak (**artikkel 4-6**).
- Innføring av energisertifikat for nye og eksisterende bygg som viser hvor energieffektive bygg er, sett i forhold til energikravene nevnt over. Energisertifikatet skal inneholde anbefalte tiltak. For offentlige bygninger og bygg i offentlig bruk skal energisertifikatene synliggjøres (**artikkel 7**).
- Periodisk inspeksjon av klimaanlegg (kjøle- og ventilasjonsanlegg) over 12 kW og fyringsanlegg over 20 kW med hensyn på energieffektivitet. For fyringsanlegg kan det innføres alternative tiltak med tilsvarende effekt (**artikkel 8 og 9**).

Frist for å implementere direktivet er satt til 04.01.2006. Ved mangel på uavhengige og kvalifiserte eksperter kan det benyttes inntil 3 ekstra år for å gjennomføre sertifiserings- og inspeksjonsordningene.

Gjennomføring av direktivet er under forberedelse i Olje- og energidepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, med bistand fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Enova og Statens bygningstekniske etat (BE). BE er ansvarlig for gjennomføringen av artikkel 3-6 og NVE er ansvarlig for gjennomføringen av artikkel 7-9.

Direktivet overlater i stor grad til det enkelte land å etablere metoder og prosedyrer i henhold til direktivet. På enkelte punkter gis det imidlertid relativt detaljerte føringer blant annet for størrelsen på bygg og rehabiliteringer, størrelsen på klima- og fyringsanlegg som omfattes, hvilke poster som skal inngå i metoden for kalkulasjon av energibruk, gjennomføring av energisertifisering, hva energisertifisering skal omfatte, varigheten på energisertifikatene og krav om at sertifisering og inspeksjon blir foretatt av uavhengige eksperter.

2. Gjeldende norsk rett på området

For gjennomføringen av direktivets krav til metoden for beregning av energibruk og energikrav vil det kunne kreves endringer i Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.

I dag stilles det ikke krav om energisertifikat i norsk bygningslovgivning eller annet lovverk. Det samme gjelder for energiinspeksjon av klima- og fyringsanlegg. Her må det derfor påberegnes et betydelig lovarbeid ved implementering av direktivet i norsk rett.

Når det gjelder krav til uavhengige eksperter finnes ingen slike bestemmelser i norsk rett pr. i dag. Plan- og bygningslovens forskrift om godkjenning av foretak for ansvarsrett (GOF) omfatter imidlertid krav om at foretak som er prosjekterende, utførende, samordner eller kontrollerende, har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å ivareta kravene i plan- og bygningslovgivningen.

3. Norske interesser på området

Når det gjelder felles metode for beregning av energibruk og energikrav innebærer direktivet en mulighet for forbedring av allerede eksisterende bestemmelser om energibruk i Plan- og bygningsloven. En felles metode for beregning av energibruk og fastsettelse av nye energikrav er tråd med norske interesser på området. Det samme gjelder bestemmelsen om å premiere av bruk av fornybare energikilder og energifleksible anlegg. Dette vil understøtte dagens regelverk om økt miljøeffektivitet i bygningsmassen.

Direktivets krav til energisertifisering vil gi effekt ved salg og utleie av bygg. En synliggjøring av energibruken og mulige utbedringer i et energisertifikat vil verdsettes som nyttig informasjon av både kjøpere og leietakere, noe som igjen kan gi økt motivasjon for eierne av byggene til å foreta utbedringer. Å bidra til økt bevissthet og nyttig informasjon om energibruk i forbindelse med omsetting og utleie av bygg er i tråd med norske interesser.

Direktivets krav til inspeksjon av fyringsanlegg eller alternative tiltak skal føre til utbedring eller utskiftning av eksisterende anlegg med lav energieffektivitet. Det er allerede etablert en frivillig ordning for effektiv oljefyring (EO-ordningen) som

omfatter et stort antall fyringsanlegg. I tillegg er det innført energioppfølgningssystemer i en del bygg. Et fortsatt fokus på økt energieffektivitet i norske fyringsanlegg er i tråd med norske interesser.

Direktivets krav til inspeksjon av klimaanlegg skal føre til utbedring eller utskiftning av eksisterende anlegg med lav energieffektivitet. Kjøling tas i bruk i økende grad i Norge og det er derfor viktig å sikre at de anleggene som installeres og brukes er energieffektive.

Direktivet stiller krav om uavhengige eksperter for gjennomføringen av energisertifiseringen og inspeksjonsordningene. Det er i tråd med norske interesser å stille krav til utførende personell for å sikre kvaliteten på sertifiseringen og inspeksjonene.

4. Forhandlings situasjonen

Norge har tatt høyde for at det kan bli aktuelt å benytte seg av de 3 ekstra årene for gjennomføring av artikkel 7, 8 og 9, jf. artikkel 15. Dette må notifiseres.

5. Andre synspunkter

Alle høringsuttalelsene er positive til direktivet. Særlig støttes innføringen av energisertifikater for bygg. Det tas for øvrig reservasjon mot detaljeringsgraden og omfanget av opplysninger som skal inngå i energisertifikatene, samt ressursbruken knyttet til inspeksjonsordningene for klima- og fyringsanlegg.

6. Administrative, økonomiske, budsjettmessige og rettslige konsekvenser

Å tilpasse Plan- og bygningsloven i tråd med kraven til felles metode for beregning av energibruk og nye energikrav antas ikke å ha vesentlige økonomiske, budsjettmessige og rettslige konsekvenser.

Bestemmelsene knyttet til sertifisering og inspeksjoner vil innebære at det må utformes et regelverk som plasserer plikten til å foreta sertifisering og inspeksjon. Videre må det utformes egne regler for selve gjennomføringen av de nødvendige sertifiserings- og inspeksjonsordningene. Ordningen vil kreve en viss administrasjon og vil medføre visse krav til godkjenning og kontroll. Byggeiere og -utleiere vil måtte dekke selve sertifiserings- og inspeksjonskostnadene. Hvor stor kostnadene vil bli avhenger av en rekke faktorer, blant hvilke formål en ønsker at selve sertifiseringen og inspeksjonene skal tjene og hvor omfattende en ønsker at de skal være.

7. Konklusjon

Olje- og energidepartementet er nå midt i en implementeringsprosess etter vedtaket i EØS-komiteen.